

## ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

### ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног  
родитеља и име Новаковић (Мирослав) Александар  
Датум и место рођења 14. март 1990. године, Крушевац, Србија

### Основне студије

Универзитет Универзитет у Нишу  
Факултет Филозофски факултет  
Студијски програм Србистика  
Звање Дипломирани филолог (за српски језик)  
Година уписа 2009.  
Година завршетка 2013.  
Просечна оцена 9,31 (девет, 31/100)

### Магистарске студије, магистарске студије

Универзитет Универзитет у Нишу  
Факултет Филозофски факултет  
Студијски програм Мастер академске студије филологије модул српски језик  
Звање Мастер филолог (за српски језик)  
Година уписа 2013.  
Година завршетка 2014.  
Просечна оцена 9,50 (девет, 50/100)  
Научна област Методика наставе српског језика  
Наслов завршног рада *Примена рачунара у настави фонетике српског језика*

### Докторске студије

Универзитет Универзитет у Нишу  
Факултет Филозофски факултет  
Студијски програм ДАС Филологије  
Година уписа 2014.  
Остварен број ЕСПБ бодова 140  
Просечна оцена 9,93 (девет, 93/100)

### НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наслов теме докторске дисертације ПОЛИФУНКЦИОНАЛНОСТ УЏБЕНИЧКОГ КОМПЛЕТА ЗА УЧЕЊЕ СРПСКОГ ЈЕЗИКА КАО СТРАНОГ  
Име и презиме ментора, звање Проф. др Марина С. Јањић, редовни професор  
Број и датум добијања сагласности за тему докторске дисертације НСВ број 8/18-01-006/18-033, 10. јул 2018. године

### ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Број страна 365  
Број поглавља 3 целине; 17 поглавља  
Број слика (шема, графикона) 139 слика; 9 графичких приказа  
Број табела 7  
Број прилога 2



**ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА  
који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације**

| Р. бр. | Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице   | Категорија |
|--------|---|------------|
| 1.     | <p>Новаковић, Александар. „Функционалност електронског интерактивног уџбеника <i>Serbian for Beginners</i> у настави српског језика као страног”. <i>Српски као страни језик у теорији и пракси IV: тематски зборник радова</i> (2020), Београд: Филолошки факултет, Центар за српски као страни језик, стр. 459–474.</p> <p>Рад се бави испитивањем функционалности електронског интерактивног уџбеника за учење српског језика као страног <i>Serbian for Beginners</i> ауторке Марине Јањић. На основу формираног евалуационог обрасца и одговора педесеторо студената из иностранства, извршена је евалуација четири унапред одређене категорије електронског интерактивног уџбеника: дизајна, педагошких поставки, садржаја и дидактичко-методичког обликовања. Резултати анализе су показали да уџбеник <i>Serbian for Beginners</i> представља функционално наставно средство које се темељи на постулатима програмиране наставе. У потпуности испуњава захтеве који се пред њега постављају и одговара савременом конструктивистичком образовању.</p> | M14        |
| 2.     | <p>Новаковић, Александар. „Контрастивна анализа садржаја и дидактичке обликованости уџбеника за учење српског и енглеског језика као страног”. <i>Годишњак за српски језик</i>, бр. 17 (2019), год. XXX, 65–87.</p> <p>Рад се бави контрастивном анализом садржаја и дидактичке обликованости уџбеника за учење српског језика као страног (<i>Реч по реч</i>, Институт за стране језике) и енглеског језика као страног (<i>New Headway Elementary</i>, Oxford). Резултати анализе показали су да је уџбеник за учење енглеског језика, иако две године раније публикован, квалитетнији од уџбеника за учење српског језика као страног. Садржински, нема неслагања међу уџбеницима, али зато постоје приметна одступања у њиховој дидактичкој обликованости, а самим тим и у начину вођења ученика до сазнања.</p>  | M52        |
| 3.     | <p>Новаковић, Александар. „Дидактичко-методичка обликованост радне свеске за учење српског и енглеског језика као страног – контрастивни приступ”. <i>Годишњак за српски језик</i>, бр. 16 (2018), год. XXIX, 75–94.</p> <p>Рад се бави контрастивном анализом дидактичко-методичке обликованости радне свеске за учење и увежбавање српског језика као страног (<i>Реч по реч – радна свеска</i>, Институт за стране језике) и енглеског језика као страног (<i>New Headway Elementary – Workbook</i>, Oxford). Резултати анализе показали су да нема суштински значајне разлике између двеју радних свезака. Успешно одговарају на пред њих постављене захтеве у погледу дидактичко-методичког обликовања, уз постојање могућности за њихово даље усавршавање. Реч је о лепо дизајнираним и функционалним радним свескама које омогућавају систематско усвајање и увежбавање језика који се учи.</p>  | M52        |
| 4.     | <p>Новаковић, Александар. „Изазови времена пред уџбеничким комплетом за учење српског језика – компаративни приступ мобилним апликацијама за учење енглеског језика”. <i>Контексти 4</i> (2018), Нови Сад: Филозофски факултет, стр. 323–340.</p> <p>Предмет овог докторског рада представља испитивање функционалности мобилних апликација за учење енглеског језика као страног. Аутор своју пажњу усмерава ка примени евалуационог обрасца ради стварања шире слике о томе како треба да изгледа квалитетна апликација за учење страног језика у XXI веку, пружајући смернице о начину на који би требало приступити изради сличних апликација у настави српског језика као страног.</p>   | M33        |

**НАПОМЕНА:** уколико је кандидат објавио више од 3 рада, додати нове редове у овај део документа

**ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ**

Кандидат испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета.

ДА НЕ

*Правилником о поступку припреме и условима за одбрану докторске дисертације*, усклађеним са општим правним актима који регулишу ову област, за поље друштвено-хуманистичких наука као обавезни услов за приступање одбрани докторске дисертације захтева се „најмање један научни рад кандидата објављен или прихваћен за објављивање у домаћем часопису са листе министарства надлежног за науку” (члан 20, став 3). Кандидат Александар Новаковић испуњава овај услов будући да је објавио четири рада у часописима са листе категорисаних извора надлежног Министарства. У свим побројаним чланцима непосредно се разматрају питања (поли)функционалности уџбеника за учење српског језика као страног, што је и тема ове докторске дисертације.

**ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ**

Кратак опис појединих делова дисертације (до 500 речи)



Докторска дисертација *Полифункционалност уџбеничког комплета за учење српског језика као страног* садржи три целине: *Теоријски приступ проблему*, *Методологија научног истраживања*, *Анализа и интерпретација резултата*, у којима се поступно разрађује наведена тема. Након уводних напомена, аутор приступа теоријском дефинисању појма полифункционалности уџбеничког комплета, објашњавајући вишеструке функције његових структурних јединица. Посебна пажња усмерава се на сагледавање места и функције уџбеника, радне свеске и њихових пропратних јединица (озвученог уџбеника, подкаста и приручника за наставнике). Важан сегмент теоријског утемељења докторске дисертације представља и поглавље у коме аутор сагледава значај евалуације уџбеничког комплета, као и досадашњих истраживања Вилијамса (1983), Шелдона (1988), Брауна (1995), Канингсворта (1995), Томлинсона (1996), Ричарда (2001), Ивића и сар. (2008).

Друга целина (*Методологија научног истраживања*) рада садржи детаљно објашњену методологију научног истраживања, која је коректно постављена. Проблем и предмет истраживања су теоријски утемељени и образложени. Прецизно су дефинисани теоријски, сазнајни и апликативни циљеви истраживања, као и осам истраживачких задатака и исто толико хипотеза. Аутор је користио релевантан узорак за истраживање, који је поделио у три велике групе: 1) уџбенике и радне свеске за учење енглеског и српског језика као страног, публиковане у последњих петнаестак година од стране реномираних издавача; 2) електронске интерактивне уџбенике (апликације) и 3) одговоре испитаника у вези са функционалношћу двају електронских интерактивних уџбеника у настави српског језика као страног. Према дефинисаном предмету, циљу, постављеним задацима и хипотезама коришћене су дескриптивна метода, метода теоријске анализе, метода емпиријског истраживања, метода опсервације, метода компарације, метода контрастирања, метода моделовања, техника анкетирања са скалирањем, а као инструменти два онлајн упитника са скалом процене. На самом крају ове целине аутор детаљно објашњава организацију и ток истраживања.

У трећој целини (*Анализа и интерпретација резултата*) аутор саопштава и интерпретира добијене резултате истраживања. Након критичког проматрања постојећих образаца за евалуацију уџбеника и радних свезака, аутор креира и подробно објашњава сопствени евалуациони образац, делећи све критеријуме у три категорије: *дизајн и општи атрибути уџбеника (А)*, *садржај (Б)* и *дидактичко-методичко обликовање (В)*. Важан сегмент у оквиру треће целине посвећен је квалитативној и дескриптивној анализи актуелних уџбеника и радних свезака у настави енглеског језика као страног и српског језика као страног. Кроз компарацију уџбеника аутор пружа одговор на питање где се по квалитету налазе уџбеници и радне свеске за учење српског језика као страног у односу на уџбенике за учење енглеског језика као страног, односно који од анализираних уџбеника и радних свезака јесу полифункционалне уџбеничке јединице и шта недостаје онима који то нису. Након анализе штампаних уџбеника и радних свезака, аутор дефинише појам електронског интерактивног уџбеника, даје краћи преглед историјског развика учења језика помоћу рачунара и мобилних телефона и анализира електронске интерактивне уџбеника за учење енглеског језика као страног и оне за учење српског језика као страног. Посебно место у оквиру ове целине заузима поглавље у коме аутор до детаља објашњава процес креирања првог уџбеника за учење српског језика као страног помоћу мобилних телефона (*Про)Говори српски!*, који је настао као резултат рада на докторској дисертацији. Применом квалитативне и квантитативне анализе, аутор сагледава функционалност поменутог уџбеника.

У закључним разматрањима дисертације сажето су презентовани главни налази истраживања уз издвајање импликација за рад на даљем усавршавању уџбеничких комплета у настави српског као страног језика. На самом крају дисертације налазе се и два прилога – упитници које је аутор користио ради реализације емпиријског истраживања.

## ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације (*до 200 речи*)

Докторска дисертација под називом *Полифункционалност уџбеничког комплета за учење српског језика као страног* је написана у складу са образложењем у пријави теме. Кандидат Александар М. Новаковић је успешно обликовао своју докторску дисертацију и у потпуности остварио постављене теоријске, сазнајне и апликативне циљеве истраживања. Полазећи од чињенице да уџбенички комплет представља незаобилазно наставно средство у настави језика, од чијег квалитета зависи и њена успешност, аутор приступа теоријском одређењу значења полифункционалности уџбеничког комплета и указује на битне одлике његових обавезних и помоћних јединица. Своје наводе поткрепљује резултатима претходних истраживања, објављеним у релевантним научним публикацијама. Захваљујући спроведеним теоријским квалитативним, квантитативним и дескриптивним анализама штампаних и електронских интерактивних уџбеника за учење енглеског језика као страног и српског језика као страног, аутор даје ширу слику о (не)постојању (поли)функционалних штампаних и електронских уџбеничких комплета. Такође, аутор креира први електронски интерактивни уџбеник (*Про)Говори српски!* за учење српског језика као страног помоћу мобилних телефона, процењујући његов квалитет на основу одговора



испитаника који су га користили.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације (до 200 речи)

Докторска дисертација Александра М. Новаковића представља важан допринос Методици наставе српског као страног језика, која још увек није у потпуности утемељена у науци. Бави се актуелним и значајним питањем места и функција уџбеничког комплекта у настави српског језика као страног, како са теоријске тако и са практичне стране. Дисертацијом су добијени одговори на важна теоријска и практична питања са којима се настава српског језика као страног свакодневно суочава. Утемељена је у релеватној научној литератури која прати развој методичке мисли и наставе језика од средине ХХ века до дана данашњег. Коришћена је адекватна научна методологија. У дисертацији су спроведене квалитетне анализе штампаних и електронских интерактивних уџбеника и радних свезака на основу унапред креираног евалуационог обрасца, који представља важан допринос овој врсти наставе. Резултати спроведеног истраживања и креирање првог електронског интерактивног уџбеника за учење српског језика као страног помоћу мобилних телефона (*Про*)*Говори српски!* показују да докторска дисертација представља оригинални научни допринос аутора теорији и пракси унапређења наставе српског као страног језика, као и добру основу за даља истраживања у наведеној научној области. Ово је прво свеобухватно истраживање у примењеној србистици којим се теоријски и практично дају смернице за даље конципирање наставног материјала у сфери српског језика као страног.

Оцена самосталности научног рада кандидата (до 100 речи)

Кандидат Александар М. Новаковић је у изради докторске дисертације показао спремност и способност за самостални научни рад. Пажљиво је слушао инструкције и идеје свога ментора које су му помогле да свој истраживачки рад уобличи у компактну целину. Детаљно је проучио теоријске постулате из области Методике наставе српског језика као страног, усвојио и применио адекватну научну методологију и успешно реализовао планирано истраживање. Уз наведено, показао је завидан ниво познавања савремених информационо-комуникационих технологија, што му је омогућило креирање првог електронског интерактивног уџбеника за учење српског језика као страног помоћу мобилних телефона.

### ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

Докторска дисертација *Полифункционалност уџбеничког комплекта за учење српског језика као страног* написана је у складу са образложењем у пријави теме, садржи све научнорелевантне елементе за реализацију постављених циљева и представља оригиналан допринос Методици наставе српског језика као страног, јер даје нови увид у значај и функције уџбеничког комплекта за учење српског језика као страног. Комисија у наведеном саставу позитивно оцењује и прихвата израђену докторску дисертацију кандидата Александра М. Новаковића и предлаже Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Нишу да усвоји позитивну оцену израђене докторске дисертације и да одобри њену јавну одбрану.

### КОМИСИЈА

Број одлуке НСВ о именовању Комисије 8/18-01-010/20-030

Датум именовања Комисије 4. децембра 2020. године

| Р. бр. | Име и презиме, звање  | Потпис  |  |
|--------|---|---|--|
| 1.     | <b>Проф. др Весна Крајишник, ванредни професор</b><br>Српски језик<br>(Методика наставе српског језика као страног)<br>(Научна област)              | председник<br>Филолошки факултет<br>Универзитета у Београду<br>(Установа у којој је запослен) |  |
| 2.     | <b>Проф. др Марина Јањић, редовни професор</b><br>Српски језик<br>(Методика наставе српског језика као матерњег и као страног)<br>(Научна област)   | ментор, члан<br>Филозофски факултет<br>Универзитета у Нишу<br>(Установа у којој је запослен)  |  |
| 3.     | <b>Проф. др Вељко Брборић, редовни професор</b><br>Српски језик<br>(Методика наставе српског језика као матерњег и као страног)<br>(Научна област)  | члан<br>Филолошки факултет<br>Универзитета у Београду<br>(Установа у којој је запослен)       |  |
| 4.     | <b>Проф. др Јасмина Дражић, ванредни професор</b><br>Српски језик и лингвистика<br>(Методика наставе српског језика као страног)<br>(Научна област) | члан<br>Филозофски факултет<br>Универзитета у Новом Саду<br>(Установа у којој је запослен)    |  |

Доц. др Снежана Божић, доцент

члан

5.

Српска и компаративна књижевност  
(Методика наставе књижевности)

Филозофски факултет  
Универзитета у Нишу



(Научна област)

(Установа у којој је запослен)

Датум и место:

11. 1. 2021. године у Нишу